

РОСЛИННИЦТВО ТА ТВАРИННИЦТВО

УДК 636.32/38.082

ЕФЕКТИВНІСТЬ РОЗВЕДЕННЯ ОВЕЦЬ РІЗНИХ ГЕНОТИПІВ

Лесновська О.В., к. с.-г. н., доц. *

Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет

м. Дніпро, Україна

Тел. +380665349171

e-mail: lesnovskay_elena@ukr.net

Анотація. Використання баранів-плідників м'ясних порід на чистопородних та помісних вівцематках сприяло покращенню показників м'ясної продуктивності та якості м'яса. В результаті обсяг отриманої додаткової продукції від цього поєднання збільшився на 16,9 і 8,9 %.

Ключові слова: асканійська м'ясо-вовнова порода дніпропетровського типу, олібс, тексель, м'ясна продуктивність, вовнова продуктивність.

Постановка проблеми. В умовах ринкової економіки подальший розвиток вівчарства повинен базуватись на інтенсифікації галузі, удосконаленні генетичного потенціалу, виробництві конкурентоспроможної продукції, при цьому важливою умовою є створення порід та типів овець, що відзначаються підвищеним рівнем продуктивних ознак, технологічністю, адаптивністю за одночасного збільшення загальної кількості поголів'я. Низький рівень продуктивних ознак на фоні зменшення загальної чисельності овець значно послаблює продовольчу та сировинну безпеку країни й ставить під загрозу забезпечення переробної промисло-

* Публікується по рекомендації: к.т.н., доц., чл.-кор. МААО Загорко Н.П.

вості екологічно чистою сировиною [1,3,10].

Аналіз останніх досліджень. В Україні до останнього часу селекцію у вівчарстві проводили на отримання овець з тонкою та кросбредною вовною, так як комплексні роботи з одночасного поліпшення вовнової та рівня м'ясної продуктивності за рахунок селекційно-племінної роботи є довготривалим процесом. Тому, на сучасному етапі розвитку галузі, її становлення та підвищення конкурентоспроможності можливе лише на основі комплексного використання продукції, де м'ясна продуктивність та її якість є домінуючим напрямом. Враховуючи світовий досвід, розв'язати цю проблему можна шляхом широкого застосування схрещування маток різних напрямів продуктивності з баранами-плідниками м'ясних порід та всебічного сприяння розвитку спеціалізованого м'ясного вівчарства, що дає змогу відносно швидко збільшити обсяги виробництва високоякісної ягнятини та баранини [6,8].

Однією з районованих порід в степовій зоні України є асканійська м'ясо-вовнова дніпропетровського типу. Останнім часом з метою поліпшення продуктивних ознак овець цієї породи використовують баранів-плідників олібс та тексель. Але проведена робота не повною мірою забезпечила мобілізацію та використання біологічного потенціалу овець цієї породи, що й стало передумовою подальших досліджень із застосування поглинального схрещування. Водночас недостатнє вивчення механізмів поліпшення м'ясної продуктивності та якісних показників баранини, відтворювальної здатності, молочної продуктивності овець асканійської м'ясо-вовнової породи дніпропетровського типу обумовило актуальність теми та вибір пріоритетного напрямку досліджень дисертаційної роботи [2,5,9].

Мета дослідження. Метою досліджень було встановлення економічної ефективності розведення овець різних генотипів з різним рівнем продуктивності в умовах степової зони України.

Дослідження проводили на базі товариства з обмеженою відповідальністю «Шаролезька вівця» Новомосковського району Дніпропетровської області. В умовах господарства проведено схрещування вівцематок асканійської м'ясо-вовнової породи дніпропетровського типу з баранами-плідниками олібс та тексель. Використовуючи схрещування, отримали помісей другого покоління за породою олібс та тексель.

Розрахунок економічного ефекту від використання різних генотипів генотипів проведено відповідно „Методиці визначення економічної ефективності використання у сільському господарстві результатів науково-дослідницьких та дослідно-конструкторських робіт, нової техніки, винаходів та рацпропозицій” [4].

Отримані експериментальні дані оброблено біометрично за методикою М. О. Плохинського та Є. К. Меркурєвої за допомогою програмного забезпечення Microsoft Excel з використанням статистичних функцій.

Основна частина. Ефективність розведення тварин різного походження визначали на основі отриманих результатів від реалізації основної та додаткової продукції. Розрахунки проводили для кожної піддослідної групи в різні вікові періоди. Виручка від реалізації продукції розраховувалася за цінами 2014 року, відповідно кон'юнктури ринку (табл. 1).

Таблиця 1 - Економічна ефективність досліджень

Показник	АМД	F ₂ T	F ₂ Ол
Настриг пояркової вовни, кг	0,88	0,94	0,70
Реалізаційна ціна вовни, грн.	12,0	12,0	12,0
Виручка від реалізації вовни, грн.			
Додаткова продукції, %		+6,8	-20,4
Вартість додаткової продукції, грн.:	10,56	11,28	8,4
на 1 голову		+0,72	-2,16
від 100 голів		+72	-216
Маса туші, кг	20,1	23,5	21,9
Реалізаційна ціна м'яса, грн.	35,0	35,0	35,0
Виручка від реалізації м'яса, грн.	703,5	822,5	766,5
Додаткова продукції, %		+16,9	+8,9
Вартість додаткової продукції, грн.:			
на 1 голову		+119,0	+63,0
від 100 голів		+11900	+6300
Загальний економічний ефект, грн.:			
на 1 голову		+119,72	+60,84
від 100 голів		+11972	+6084

Основними видами продукції від овець є вовна та м'ясо. Підрахунками ефективності виробництва вовни встановлено, що за настригом вовни в оригіналі у віці 6–7 місяців помісі за тексе-

лем перевищували своїх чистопородних і помісних однолітків за олібсом на 6,8 і 34,3 %. За виходом митого волокна та настригом чистої вовни перевага також була на боці помісного молодняка за текселем. Враховуючи реалізаційну ціну вовни, від однієї помісної вівці за породою тексель додатково отримано +0,72 грн.

Основною метою при використанні в схемі схрещування баранів-плідників порід тексель та олібс є підвищення та покращення м'ясних якостей овець асканійської м'ясо-вовнової породи. Ефективність встановлювали за показниками м'ясної продуктивності овець в 8,5-місячному віці.

Помісний молодняк відрізнявся підвищеною енергією росту, скоростиглістю та накопиченням живої маси, що в свою чергу відобразилося на забійній масі та забійному виході, а також сумарній виручці від реалізації основної продукції. За ціною 1 кг баранини 35,0 грн. виручка від однієї голови помісного молодняка за текселем і олібсом склала 822,5 та 766,5 гривень проти 703,5 грн. у чистопородного.

Враховуючи однакові витрати на годівлю та утримання овець всіх піддослідних груп, від помісного молодняка за текселем і олібсом додатково отримано 16,9 та 8,9 % продукції, у порівнянні з чистопородним поголів'ям. Вартість додаткової продукції від помісей за текселем та олібсом становила +119,0 та +63,0 грн. в розрахунку на одну голову.

Отже, загальний економічний ефект від отриманої додаткової продукції помісей за текселем та олібсом становив відповідно +119,72 та +60,84 грн. в розрахунку на одну голову забійного молодняка.

З наведених даних можна зробити висновок, що за рахунок більшої живої маси помісних тварин можна отримати додаткову продукцію, і, як наслідок, вищий її сумарний дохід, порівняно з продуктивністю чистопородних однолітків. Таким чином, схрещування баранів тексель та олібс з матками асканійської м'ясо-вовнової породи є економічно доцільним і може стати підґрунтям для відродження в Україні вівчарства як високорентабельної галузі тваринництва.

Висновок. Встановлено, що обсяг отриманої додаткової продукції від збільшення вовнової та м'ясної продуктивності у помісного молодняка за текселем, порівняно з чистопородним, становив, відповідно 6,8 і 16,9 % або 0,72 і 119,0 грн з розрахунку

на 1 голову. Розмір додаткової продукції від помісей за олібсом становив 8,9 % або 63 грн з розрахунку на 1 голову. Загальний економічний ефект за рахунок використання баранів-плідників порід тексель та олібс на вівцематках асканійської м'ясо-вовнової породи дніпропетровського типу становив 18056 грн.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вершин А.С. Состояние и проблемы рынка овечьей шерсти / А.С. Вершин, М.Н. Иванова, Е.Н. Швецова // Овцы, козы, шерстяное дело. – 2010. – №3. – С. 69–72.
2. Високок М.П. Особливості адаптації овець імпортованих порід та їх помісей за еколого-господарських умов степу України / М.П. Високок, Н.А. Гогітідзе та ін. // Науковий вісник ЛНАВМБ імені С.З. Гжицького. – Львів, 2009. – Т. 11. – Ч.2. – №2 (41). – С. 31–35.
3. Галатов А.Н. Результаты использования баранов породы тексель на тонкорунных матках Южного Урала / А.Н.Галатов, Д.Н.Чуваков и др. // Овцы, козы, шерстяное дело.–2004.–№3. – С.23–25.
4. Методика определения экономической эффективности использования в сельском хозяйстве научно-исследовательских, опытно-конструкторских работ, новой техники, изобретений и рационализаторских предложений: [утв. 26.02.79г. МСХ СССР / Госагропромышленный комитет УССР]. – К.: Урожай, 1986. – 117 с.
5. Мирзабеков С. Ш. Эффективность промышленного скрещивания / С.Ш. Мирзабеков // Овцеводство. – 1981. – № 6. – С.32–34.
6. Мирзабеков С.Ш. Эффективность промышленного скрещивания/С.Ш. Мирзабеков//Овцеводство.–1981.–№6.– С.32–34.
7. Нежлукченко Т. І. Розвиток творчої спадщини академіка М.Ф.Іванова в породоутворюючому процесі і створенні нових порід і типів овець / Т.І. Нежлукченко// Таврійський науковий вісник. – 1998. – Вип. 6 . – С. 74–80.
8. Ожигов Л. М. Что показал опыт промышленного скрещивания / Л. М. Ожигов // Овцеводство. – 1967. – № 6. – С.24–25.
- 9.Разумеев К. Э. Тенденции мирового рынка шерсти и продукции из нее / К. Э. Разумеев, В. К. Разумеев, Т. И. Филиппова // Овцы, козы, шерстяное дело. – 2009. – № 1. – С. 45–54.
- 10.Рачковский Л.Н. Промышленное скрещивание – важ-

ный резерв повышения продуктивности и рентабельности овцеводства / Л.Н. Рачковский // Животноводство. – 1972. – № 7. – С. 70–74.

BIBLIOGRAPHY

1. Vershin A.S. Sostoyanie i problemy rynka ovech'ej shersti / A.S. Vershin, M.N. Ivanova, E.N. SHvecova // Ovcy, kozy, sherstyanoje delo. – 2010. – №3. – S. 69–72.

2. Visokos M.P. Osoblivosti adaptacii ovec' importovanih porid ta ih pomisej za ekologo-gospodars'kih umov stepu Ukraïni / M.P. Visokos, N.A. Gogitidze ta in. // Naukovij visnik LNAVMB imeni S.Z. Gzhic'kogo. – L'viv, 2009. – T. 11. – CH.2. – №2 (41). – S. 31–35.

3. Galatov A.N. Rezul'taty ispol'zovaniya baranov porody tekseľ na tonkorunnyh matkah YUzhnogo Urala / A.N.Galatov, D.N.CHuvakov i dr. // Ovcy, kozy, sherstyanoje delo.–2004.–№3. – S.23–25.

4. Metodika opredeleniya ehkonomicheskoy ehffektivnosti ispol'zovaniya v sel'skom hozyajstve nauchno-issledovatel'skih, opytно-konstruktorskih rabot, novoj tekhniki, izobretenij i racionalizatorskih predlozhenij: [utv. 26.02.79g. MSKH SSSR / Gosagropromyshlennyj komitet USSR]. – K.: Urozhaj, 1986. – 117 c.

5. Mirzabekov S. SH. EHffektivnost' promyshlennogo skreshchivaniya / S.SH. Mirzabekov // Ovcevodstvo. – 1981. – № 6. – S.32–34.

6. Mirzabekov S.SH. EHffektivnost' promyshlennogo skreshchivaniya / S.SH. Mirzabekov // Ovcevodstvo.– 1981.– №6.– S.32–34.

7. Nezhlukchenko T. I. Rozvitok tvorchoï spadshchini akademika M.F.Ivanova v porodoutvoryuyuchomu procesi i stvorenni novih porid i tipiv ovec' / T.I. Nezhlukchenko// Tavrijs'kij naukovij visnik. – 1998. – Vip. 6. – S. 74–80.

8. Ozhigov L. M. CHto pokazal opyt promyshlennogo skreshchivaniya / L.M. Ozhigov//Ovcevodstvo.–1967. – № 6. – S.24–25.

9.Razumeev K. EH. Tendencii mirovogo rynka shersti i produkcii iz nee / K. EH. Razumeev, V. K. Razumeev, T. I. Filippova // Ovcy, kozy, sherstyanoje delo. – 2009. – № 1. – S. 45–54.

10.Rachkovskij L.N. Promyshlennoe skreshchivanie – vazhnyj rezerv povysheniya produktivnosti i rentabel'nosti ovcevodstva/L.N. Rachkovskij // ZHivotnovodstvo. – 1972. – № 7. – S. 70–74.

EFFECTIVENESS OF BREEDING SHEEP OF DIFFERENT GENOTYPES

E.V. Lesnovskaya

Summary

Using the rams of meat breeds on purebred and crossbred ewes has improved meat productivity and its quality characteristics. As a result, the amount of additional production obtained from this mating increased on 16,9 and 8,9 %.

Key words: askaniyska meat-woollen breed of the Dnipropetrovsk type, olibs, teksel, meat productivity, wool productivity.